Julkisen talouden suunnitelma 2025-28

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 7.5.2024

Patrizio Lainà

STTK:n pääekonomisti

Sopeutus uhkaa talouden elpymistä

- VM antaa liian ruusuisen kuvan sopeutuksesta
  - Fipo-kerroin 0,5 → 1 % BKT:stä sopeutus pienentää kasvua vain 0,5 %
  - VM itse aiemmin käyttänyt kerrointa 1, komissio 1,5 ja tutkimuksessa jopa 2
  - Realistisempi kerroin pudottaa kasvun 1 %:iin tai jopa nollaan
- Riskinä taantuman jatkuminen ensi vuonna EU:n uusien fipo-sääntöjen astuessa voimaan
- IMF:n mukaan sopeutus keskimäärin ei onnistu laskemaan velkasuhdetta
- Finanssipolitiikan kiristämisen ajoitusta tarvittaessa arvioitava uudelleen

Työllisyystoimet jäivät vaatimattomiksi

- Hystereesivaikutus voi nostaa rakenteellista työttömyyttä
- Osa-aikatyön kannustimet heikentyvät selvästi
- Henkilökohtaisesta työvoimapalvelusta leikkaaminen alentaa työllisyyttä
- Lakkauttamisen sijaan Työkanavaa kehitettävä Ruotsin mallin mukaisesti

Työllisyysvaikutusten arviointi puutteellista

- Korkean työllisyyden vuoksi työllisyysvaikutuksen joustoa pitäisi alentaa
- Osa-aikatyön heikentyneitä kannustimia ei huomioitu riittävästi
- Ristikkäisvaikutusten kattavampi huomiointi pudottaisi työllisyysvaikutusta
  - Esim. ansiosidonnaisen porrastuksessa ei lapsikorotusten poistamista ja asumistuen leikkaamista huomioitu
- Velvoitetyöllistettyjen asianmukainen huomiointi pudottaisi työllisyysvaikutusta 8 500
- Työllisyystavoitteet perustuvat sosiaaliturvan heikennyksiin, työmarkkinareformeilla ei vaikutusta
- Työllisyysaste hallituskauden lopussa voi jäädä alhaisemmaksi kuin sen aloittaessa

Sopeutuksen taakka jakaantuu edelleen epätasaisesti

- Suurituloisia osallistetaan vihdoin, mutta hyvin maltillisesti
  - Ansiotuloverotus ja eläkkeet + kotitalousvähennys (~200 milj e)
- Suurin sopeutustaakka kohdistuu jälleen pieni- ja keskituloisille
  - ALV regressiivinen (1 mrd e)
  - Leikkaukset sote-sektoriin, opiskelijoihin, ammatilliseen koulutukseen
- Osa leikkauksista säästää kustannuksia vain lyhyellä aikavälillä, mutta lisäävät pitkän aikavälin kustannuksia
  - Esim. sote-järjestöjen leikkaukset ja hoitotakuun heikentäminen
  - Hva investointisuunnitelmien hyväksymismenettelyn kiristäminen

Muita nostoja

- Työttömyysvakuutusmaksujen kanavointi kyseenalaistaa vakuutusperiaatteen
  - Palkansaajia osallistettu 200 milj e, tasaus työnantajien kanssa olisi riittänyt
- Jatkuvan oppimisen leikkausten suuruus hallituskaudella nousee yli 300 miljoonaan euroon
- Kokonaisveroaste laskee 1,2 %-yks. 2022-27 (~4 mrd e)
- TKI-rahoituksen kasvattaminen perusteltua, mutta ohjautuu liikaa yrityksille
- Yritysten osallistamisen sijaan investointivähennys vie Suomen eurooppalaiseen valtiontukikilpailuun, joka voi tulla kalliiksi

Keskusteleva keskusjärjestö

Patrizio Lainà
pääekonomisti
040 583 4432
PatrizioLaina